

చతుర్థ ప్రపాఠకః

పాదః పాదః | శ్రీధర్మ వా ప్రతే ప్రభావ శ్రీధర్మపూర్వ | దైవా
 శ్యామరాశ్మ | తాన్న ప్యహవాత్ | ఇమిష్య ఇమిష్య ఇతి | ప
 ద్దేవాద్దేవంశూకకోత్ | తాన్నధర్మమూకోత్ | తాన్నవిశేగాపునాత్ |
 తాన్నరస్తాన్నరస్తాన్తస్య ప్యస్యకత్ | తే గ్రహ అథవా తద్గ్రహగాం
 గ్రహార్యమితి దేవతా వా ప్రతానామానస్య గృహే గృహ్యన్తే |
 యద్గ్రహః || దైవ రేవగదైవా || యస్యైవం ప్రదుష ప్రతే గ్రహ గృహ్యన్తే |
 ప్రమాన్తే సోమస్యాహూతిః | యదుప్రాగ్గంతుః | సోమన దేవాగ్ంస్త్య
 యాగీతి ఇతి వై సోమన యాతే | యదుప్రాగ్గంతుః జహూతి |
 సోమనైవ తద్దేవాగ్ంస్త్యయతి | యద్గ్రహజ్జహూతి || ౨ ||
 దైవా ప్రవ తద్దేవాగ్ంస్త్యన్తి | యచ్చమసాజ్జహూతి | తేనైవాను
 రూగ్మి యామానస్యవర్గం లోకమితి | కింస్వేతదగ్ర ఆనీదిత్యా
 హుః | యత్పాత్యాగీతి | ఇయం వా ప్రతదగ్ర ఆనీత్ | మృన్మయాని
 వా ప్రతాన్యాహ | తైదైవా ప వ్యావృతమగచ్ఛ | త ప్రతాని
 దార్దుమయాగ్ని పాత్యాగ్ంస్త్యకర్మా | తాన్యకుర్వత || ౩ || తేనైవ
 వ్యావృతమగచ్ఛ | యద్దార్దుమయాగ్ని పాత్యాగ్ని ఇవన్తి | వ్యా
 వృతదైవ తైరగ్ంస్త్యమగ్ం గచ్ఛతి | యాని దార్దుమయాగ్ని పాత్యాగ్ని
 ఇవన్తి | అనుభూత తైర్లోకమభియతి | యాని మృన్మయాని |

ఇమమేవ తైత్తిరీకముఖీయతి । బ్రహ్మహూదిహోవదన్తి । కాశ్యత-
ప్రస్థానీర్యామ్యాహ్నిమగ్రహాంతరీ । దైవా నై పృశ్నిమదు-
హో ॥ ౪ ॥ తస్యా ప్రతేష్టహా ఆహా । ఇయం నై పృశ్ని ।
తామాద్దిత్యా ఆదిత్యస్థాల్యా చతుష్పదః । పృశ్నూనదుహో ॥ యదా-
దిత్యస్థాలీ ధవతి । చతుష్పద ప్రప తయా పృశ్నూ యామాన
ఇమాండుహే । తామద్ధ్రీ ఉత్త్యస్థాల్యన్ద్రియమదుహాత్ । యదు-
త్త్యస్థాలీ ధవతి । ఇన్ద్రియమైవ తయా యామాన ఇమాం
దుహే । తాం విశ్వదైవా అగ్రయగస్థాల్యోగ్ధమదుహో ॥ యదా-
గ్రయగస్థాలీ ధవతి ॥ ౫ ॥ ఉత్త్యమైవ తయా యామాన ఇమాం
దుహే । తాం మమహ్యదుప్రస్థాల్యాఽఽయగదుహో ॥ యద్ధ్రీ-
వస్థాలీ ధవతి । ఆయుగైవ తయా యామాన ఇమాం దుహే ।
స్థాల్యాగ్ధవతి । వాయుమైవ తహాతి । తస్మాద్దన్యేష సత్రేణ
ప్రశూన్తువాన్తి । అన్యేష ప్రతిగృహ్వాన్తి । అథా వ్యావృతమైవ
తద్యమానో గచ్ఛతి ॥ ౬ ॥

గ్రహార్థం గ్రహజ్ఞాహార్యకుర్వతా దుహాన్నాగ్రయగస్థాలీ
ధవతీనవ చ ॥ ౧ ॥

యవగ్ంస్తురామమశ్వినా । సముచావాస్తురెసచా । విప్రీస్తా-
వా శుభపుతీ । ఇన్ద్రిం కర్క ప్యావరమ్ । పుత్రీమివ పితరా
వశ్యహారా । ఇన్ద్రివరం కర్కణా దక్షింపనాభి । యథ్పురా-
క్షూ పశ్యన్తీశ్వరీభి । పరస్వరీ త్యా మఖువన్నభీన్తాత్ । అహవ్యగ్న

మావిరూప్యతే । సుగ్రీవః క్షురం చమూ ఇవ పాహుః ॥ ౭ ॥ వాహు-
 విగ్ం రయిమస్మై సువీరమ్ । క్రశేస్తు ధేహి యోగం బృహత్తమ్ ।
 యస్మిన్నశ్వస ఋషభాస ఉక్తుః । కృశామోహ అవస్థస్థావ అహ-
 తాః । క్షిల్లాల్పే సామకృష్ణాయై వైధసే । వృధా క్షుతిం జవయో కాకు-
 మ్నయే । నానాహివాం దేవహిర్దంసోర్హితమ్ । మాపగోపృత్వా-
 థాం పరమేవ్యమమ్ । సురై ర్వమసి క్షుష్ణిస్తే పాహు ప్తమ్ । మా-
 మాహిగంధీస్సాస్త్వం యోనిమాచితమ్ ॥ ౮ ॥ యశ్చర క్షిప్తగోర్హితస్త్వ-
 తస్యైదిన్త్రో అపిబచ్చచిధిః । బ్రహం తదస్య మనసా శివే । సాత్త్వం
 రాజాసద్మివా భక్తయామి । ద్వే సుగ్రీ అశృణవం పిత్రుణామ్ । బ్రహం
 దేవానాముతమర్త్యానామ్ । తాభ్యామిదం విశ్వం భవన్దంసమీతి ।
 అన్తరా పూర్వమవరం చక్షేతుమ్ । యస్తే దేవవరుణగాయత్రభన్దా-
 చాశం । తం త వ్రతే నావయజే ॥ ౯ ॥ యస్తే దేవవరుణోన్మృచ్చన్దా-
 చాశః । తం త వ్రతేనావయజే । యస్తే దేవవరుణ జగతిభన్దాచాశః ।
 తం త వ్రతేనావయజే । సామో వా వైరస్య రాజ్యమాదత్తే । యో-
 రాజాసన్ద్రాశ్యోవా సోమేన యజతే । దైవసువామితాని హవీగ్ంయే
 భవన్తి । వైరావన్తో వై దేవానాగ్ం సవాః । త వైవాష్టే ప్రవాపు-
 యచ్ఛన్తి । త ఏనం పునస్సువన్తై రాజ్యాయదైవసూ రాజా భవతిగౌరి
 సోమ అవిశా యజే రాజ్యయోగం చ ॥ ౧౦ ॥

ఉదస్థాదైవ్యదిరివ్యశ్వదూపి । అయ్యర్హ్యపతావధాత్ । ఇస్త్రో-
 యశ్చర్హ్యరీభాగమ్ । మిత్రాయ పదుగాయచ । ఇయం వా తస్మి-

హాస్యం । ఇయం వా ప్రత్యక్షా నిషేధా । యస్యాస్మిన్ హాస్యం నిషేధా ।
 తామసాపయేత్ । ఉదాహరణా దీప్తిరీతి । ఇయం వై దీప్తిరీతి ॥ ౧౧ ॥
 ఇమామైవాస్తా ఉత్థాపయతి । ఆయుర్వ్యక్తపరావర్తాదిత్యాహ ।
 ఆయుర్వాస్తిరీతి । ఇన్ద్రియకర్మైర్భూతాగంధరసాదుః కరుణాదుః
 చేత్యాహ । యథాయాతైవైతత్ । అపరిణాం వా ప్రత్యక్షా హా-
 వ్యాసం ప్రతిపాదయ నిషేధా । యస్యాస్మిన్ హాస్యం త్యక్తపరస్పష్టా నిషేధా ।
 తాం దుష్టావాన్మూలాయ వర్త్యాత్ । యస్యాత్మం వాచ్యాత్ ।
 అపరిణామైవాస్తివాప్యాసం పరిమిష్యతి ॥ ౧౨ ॥ దుష్టా దేహాది । వ-
 వ్యాదృష్టా వక్షేగా దీప్తిరీతి । ప్రతిపాదయ వా ప్రత్యక్షా పయః ప్రవిశతి ।
 యస్యాస్మిన్ హాస్యం దుష్టామాన్త్యం స్మరతి । యదద్య దుష్టం పృశ్ని-
 వీమస త్త । యదోషధీరప్యసరద్యదాపః । పయో గృహేషు పయో
 లఘ్నియాసు । పయో వభేషు పయోలస్తు తన్మయాత్యాహ । పయ-
 ప్రవాల్సర్వహేషు ప్రశుమ ధత్తై । అప ఉపస్యతి ॥ ౧౩ ॥ అద్భిరైవైవ-
 దాహ్నీతి । యో వై యజ్ఞస్యాన్తే నానాతాగం సగం వైవతి ।
 ఉభే వై తే తహాగృహే । అగృహే ఖలు వా ప్రత్యక్షా హాస్యం ।
 యద్యద్యమాన్త్యం స్మరతి । యదభిదుహ్యాత్ । అన్తే నానాత్మం
 యజ్ఞస్య సగంస్పృశేత్ । తదైవ యాదృక్ప్రీతృహాత్మవ్యమ్ । అ-
 త్తానాం దుష్టాపునర్ హాత్మవ్యమ్ । అనా రై వై వా ర్తం యజ్ఞస్యమిష్ట-
 తీతి ॥ ౧౪ ॥ యద్యద్యదృతస్య స్మరేత్ । యత్తతో హాస్యపు-
 రైయాత్ । యజ్ఞం విద్ధివ్యాత్ । యత్ప్రీతృహాత్మవ్యమ్ । తద్భిష్యత్

శ్లోకాంతాత్ । యత్రైవ సకస్తతి । తతః ప్రవైవత్సవర్గవృత్తాః । త.
 తేన యాదృశీకృత్వ జాతవ్యమ్ । అథాన్యం దుగ్ధ్య పురః జా.
 తవ్యమ్ । అసాన్తే నైవాత్తంయత్తవ్య ఏవకరోతి ॥ ౧౧ ॥ ఏవా ప్రత్య
 యాదృశీకృతే । యన్యాన్నికాన్తేభిశ్చైవైవాన్తరాధావతిగ్నాద
 బిల్బా వా ప్రమ । యదగ్ని । యద్దామవ్యత్యా వ్రతయేత్ । దుదా
 య వ్రతూనపి దధ్యాత్ । అవ్రతూనమావస్సాన్యత్ । యదపాన్తవ్యతి.
 త్తీభ్యాత్ । అనాద్యధుగ్నరాపః । అనాద్యమాత్యామపి దధ్యాత్ । గా.
 త హాపత్యాదృష్టాదాయా ఇదం విష్ణుర్విచక్రమ ఇతి వైష్ణవ్యాన్త.
 హాద్రుయాన్తవ్యగ్ంసయన్నుద్రవేత్ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞేన్తేవ
 యజ్ఞగ్ం సంరనోతి । ఇస్సేవా వ్రదమపి వపతి శాన్త్యై ॥ ౧౨ ॥

వై దైవ్యతిర్గుజ్జాతి సృతి కరోతి కరోత్యాత్యామపి దధ్యా.
 త్తీభ్యా చ ॥ 3 ॥

ఏవా ప్రత్యాహవనీయోగాత్ హాపత్యం కామయతేనిగాత్.
 హాపత్య అహవనీయమ్ । యన్యాన్నిమనుద్ధృతగ్ం సూర్యోభినిమా
 చతి । దృశ్యేణ హారణ్యం ప్రబద్ధ్య పురస్తాద్ధరేత్ । అథాగ్నిమ్ । అథా
 గ్నికాన్త్రమ్ । యధీరణ్యం పురస్తాద్ధరతి । జ్యోతిరైవహారణ్యమ్ ।
 జ్యోతిరైవైవం పశ్యన్నుద్ధరతి । యదగ్నిం పూర్వగ్ం వారత్యథాగ్ని.
 క్తాన్త్రమ్ ॥ ౧౩ ॥ భాగదయేన్తేవైవం ప్రణయతి । బ్రాహ్మణా త.
 శ్చేయ ఉద్ధరేత్ । బ్రాహ్మణో వై సర్వాదేవతాః । సర్వాభిరైవై
 తం దేవతాభిరుద్ధరతి । అగ్నికాన్త్రముప్రసాద్యాతమిహోరానీతివ్రత

తి । అన్తైవాన్తం యజ్ఞస్య నిష్కరీతి । దుశ్శా వా పీతస్య యజ్ఞా
 గృహ్లాతియప్యాగ్నిమనుధ్వరన్తంనూర్జ్యైభ్యుదేతి । మైత్రంధ్రకుంభస్య
 చేత్ । తేనైవ యజ్ఞంబిష్కీరేతి । యస్యాపావనీయేనుద్యావైగాత్
 పావర్య ఉద్యామేత్ ॥ ౨౨ ॥ యదాపావనీయమనుద్యాప్య గాత్
 పాపర్యం మన్థత్ । విద్భిస్త్వాత్ । భార్గ్యవ్యమన్తై జనయేత్ । య
 జ్ఞేవ్యయజ్ఞస్య వాన్తస్యం క్రియతే । తదను దుశ్శాపచరతి । య
 త్సార్యమవ్యవస్యేత్ । వాన్తస్యమగ్నిముపాసీత్ । దుశ్శాపస్య ప్రశూ
 న్వాతుకస్యాత్ । అప్రావనీయముద్యాప్య । గాత్ పాపర్యం మన్థత్ ।
 ఇతః ప్రథమం చక్షేత్ । ప్వాద్యోవైరధి జ్ఞాతవేదాః । ప గాయ
 త్రియా త్రిష్టభా జగత్యా । జ్ఞేవోవ్య వాన్తం వపాతు ప్రజాసన్నితి ।
 ఛన్దోభిరైవైన్ద్రంప్వాద్యోనై । ప్రజనయతి । గాత్ పాపర్యం మన్థతి । గాత్
 పాపర్యం వా అన్వాహితాగ్నీ । ప్రశన్త ఉప తిష్ఠన్తై । స యదుద్యా
 యతి । తదను ప్రశవోప గ్రామన్తి । ఇమ రయ్యై రమస్వ ॥ సపాసే
 ద్యుమ్నాయ । ఉదేశాపత్యామేత్యాహ । ప్రశవో వైరయః ।
 ప్రశూనైవాన్తైరమయతి । సారస్వతో త్వోక్తా సమన్తాతామిత్యాహ ।
 ఋభూమై వై సారస్వతానుభన్తి । ఋభూమాభ్యమైవైన్ద్రంసమన్తా
 ప్రమాదసి పైరాదనీత్యాహ । రథన్తరం వై ప్రమాట్ । బృహద్వి
 రాట్ ॥ ౨౩ ॥ తాభ్యమైవైన్ద్రం సమన్తై । వజ్రా వై చక్రమ్ ।
 వజ్రా వా పీతస్యయజ్ఞం విద్భిసత్తి । యస్యానో వా రథోవాపత్త
 రాగ్నీ యాతి । అప్రావనీయముద్యాప్య । గాత్ పాపర్యమన్థతేత్ ।

యదగ్నే పూర్వం ప్రశ్నలం క్షణం నా నే । నూర్వయ భీషణా
 క్షణం । రేత రంభామృతం నా భీషణం । నూర్వయ నూర్వయ
 వాంఛ శీలం । ౨౬ । పూర్వయ వాంఛ అర్థం అర్థమృతం నూర్వయ
 ర్యయగ్నే ప్రతా అర్థయగ్నే । అర్థయగ్నే క్షణం । క్షణం
 భీషణ అర్థం నూర్వయ । అర్థయగ్నే క్షణం పూర్వయ
 వాంఛ శీలం । అర్థయగ్నే క్షణం శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం । అర్థయగ్నే క్షణం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం । అర్థయగ్నే క్షణం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం । అర్థయగ్నే క్షణం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం । అర్థయగ్నే క్షణం వాంఛ శీలం

వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం

నై పూర్వం ప్రశ్నలం క్షణం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం

వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం
 వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం వాంఛ శీలం

వాన్నయన్తి హోతుశ్చమసమనూన్నయన్తి | హోతానుశగంపతి |
 మధ్యత ఏవ యజ్ఞగం సమాదధాతి | యస్య మాధ్యన్తి నెవన్తి సా-
 మాతిరిచ్యతే | తిరియసవనం కామయమానోఽభ్యతిరిచ్య-
 తే | కౌర్వీతగం సామ భవతి | అతిక్తం వై గౌర్వీతమ్ | అతి-
 రిక్తం యశ్వవనస్యాతిరిచ్యతే || ౨౯ || అతిక్తస్య శాస్త్రేణ బ్రహ్మ-
 గం అపి సూర్యేతి కుర్వన్తి | యస్త్వేవాతిర్యప్య సవనస్య కామ-
 నాతిరిచ్యతే | తేనైవైవం కామైవ సమధాయన్తి | కౌర్వీతగం సామ
 భవతి | తేనైవ మాధ్యన్తివాశ్వవనాన్నయన్తి | ప్రక్షజన్తి-
 మః | తేనైవ తిరియసవనాన్నయన్తి | హోతుశ్చమసమనూన్న-
 యన్తి | హోతానుశగంపతి || ౩౦ || మధ్యత ఏవ యజ్ఞగం సమా-
 దధాతి | యస్య తిరియసవన సామాతిరిచ్యతే | ఉక్త్యం కుర్వీత |
 యస్యాక్త్యేఽతిరిచ్యతే | అతిక్రాత్రం కుర్వీత | యస్యాతిరాక్తేఽతి-
 చ్యతే | తైవై దుష్పౌష్ణానమ్ | యమానం వా ఏతత్ప్రశవ ఆసాహ్య-
 యన్తి | బ్రహ్మధామ భవతి | బ్రహ్మద్వా ఇమాన్తోకాన్తాధార |
 బాగవాతాః ప్రశవః | బ్రహ్మై వాస్తే ప్రశూన్తాధార | శిషివిష్టవతీమ
 కుర్వన్తి | శిషివిష్టవై దేవానాం పుష్టమ్ | పుష్ట్యైవైవగ్ం సమర్థయన్తి |
 హోతుశ్చమసమనూన్నయన్తి | హోతానుశగంపతి | మధ్యత
 ఏవ యజ్ఞగం సమాదధాతి || ౩౧ ||

యన్తి సవనస్యాతిరిచ్యతే శగంపతి దాధారాస్తా చ || ౩౧ ||
 ఏతత్ప్రశవైవైవతాయామిష్ట్యైః | ఏతం వా ఏతావిష్ట్యైః

గంనుతుః । యో త్వ సగంనుతుః । ప్రజాపతిర్వా ఏష విశా-
 యతే । యద్యక్షః । తప్త్య గ్రావాహ్లా దంతా । అత్యతరం వా ఏతే
 సగంనుత్వకోర్షిష్టస్సోపూర్వోక్తవృత్తా కేవల ఇత్యాహుః ।
 పూర్వోక్తవృత్తేనైత్రీయావృత్తి । తివన్త్యాహ్లాది ధవత్త్య-
 విశత్త్య ॥ 32 ॥ ముకుత్వతి । ముకుతామయతో వై దేవానామపరాజ-
 తమూయతమ్ । దేవానామపరాజిత అయతనే యతే । ఉభే
 బృహద్రథ వై ధవతి । ఇయో వాచ రథ వరమ్ । అసాబృహత్ ।
 అత్యమైవ ముత్తతే । వాచశ్చ మనసశ్చ । ప్రాణాచ్ఛానాచ్ఛ-
 దిశ్చ పృథివాశ్చ ॥ 33 ॥ సర్వస్మాద్విత్తాద్యద్యాత్ । అభివర్త ప్ర-
 మానామ ధవతి । మువగశ్చ శోకస్యాభివృద్ధ్యై । అభిజడ్యవతి ।
 మువర్గశ్చ శోకస్యాభివృద్ధ్యై । విశ్వజడ్యవతి । విశ్వస్య జిత్యై ।
 యద్యక్ష భూమాగ్ంసా యజ్ఞక్రత ఇత్యాహుః । స దేవతా వృక్ష-
 ఇతి । యద్యగ్నిస్తోమస్సోమః పరస్తాథాన్యత్ ॥ 34 ॥ ఉక్త్యో కుర్వత ॥
 యద్యక్షస్థాన్యత్ । అతిరాత్రం కుర్వత । యజ్ఞక్రతుభిరైవాస్య దేవతా
 వృక్షైః । యో వై ధన్వోభిరభిధవతి । స సగంనుత్వకోర్షిభిధవతి ।
 మువగాయ శ్వపక్షామ త్వేత్యాహుః । ధన్వాగ్ంసి వై సవై ఉప-
 త్తాః । ధన్వోభిరైవాస్య ధన్వాగ్ంస్యభిధవతి । ఇన్ద్రకోవా ఋత్విజామ-
 ద్యక్షాః ॥ 35 ॥ ఇన్ద్రకో ఇయ వై పూర్వోక్తాః । యతే । ప్రాణ-
 వానా పూర్వోక్తాపాతీయత్యాహుః । ప్రాణానానయోరేవ శ్రీయతే ।
 శోణానానా మూమా శాన్తివైదిత్యాహుః । వైసం పురాణాయుః ।

పాగ్గివానాహారః । అర్చితం వా వ్రతే నియమి । తేహం దీప్తి
 తావా ప్రదీయతే । తంయదత్తవరేణయం భూగ్రహసామైహ
 త్వాకస్యైత । అపారదహితాహ్వానాత్ । 31 । తుదహిగ్రహావ్రతే
 ధాయావ్రతైర్వాగ్ధాయా బ్రహ్మకర్మయం । ఇయంనై పుష్కరై కాత్ ।
 అస్య వ్రతైశ్చం పరిదదతి । వ్యవర్థం తదిత్యాహం తాన్ పుష్కరయం
 శస్త్రయతిహారా ప్రథమః పాగ్గివానాహారః మాతాకారియం పరిహాత్ ।
 యాహారదుష్ట్రవః । వ్రతైర్వాగ్ధవాన్ వ్రతాత్ । నిధయోర్వావ్రతైర్వా
 యా పరిదదతి । 32 । అథో భువ వ్రతైశ్చైవ । అథో వ్యవాప్తి
 హ్నువతే । త్రిః పరియన్తి । త్రయ ఇమి భూతాః । వ్రతై వ్రతైశ్చ
 త్వాకస్యైభువతే । త్రిః పుష్కరై పరియన్తి । తుదాన్ పుష్కరైశ్చ
 వద్యా బ్రుతవః । బ్రుతుభిరైవైశ్చం భువతే । అగ్న్య అయోగోయి
 పవన్ ఇతి ప్రతిపదం కుర్వరణ । రథవ్రతసామైహ్వాగ్ం పామహ్వాత్ ।
 అయోగవాత్సవధతే । అథో వాహ్వానమైవ హిహాతో యన్తి । 33 ।

అభిజితే పృథివ్యాశ్చ స్యాదధ్వర్యుహ్వాహ్వానాదయో
 పరిదదతి కుర్వరగ్ంప్రీతి చ । ౬ ।

అమర్యం వా వ్రతస్మాదవర్ణం కృత్వా । వ్రతహోవ్రతయవక్యా
 మన్తి । యస్య యూహో విరోహతి । త్వావ్రం హుదూపమాంభో
 త్వస్తా వై దూహాగమితే । మన్తవ దూహాగమితే హోహ్వైవ్రతా
 వ్రతం యచ్చతి । నాస్తాత్వశహో వ్రతయవక్రమన్తి । అర్చితం వా
 తే నియన్తి । తేహం దీప్తి తావామగ్నిదుర్వాయతి । 34 । తావా

స్సమోరాహా । యదాదాహాగంశ్చ ఛాల్తునాసీ చాభిముజాతే । వా-
 మమైవ రాజానమభిముగోతి । శ్చతేన పారస్సవన శ్రీగీయాత్ ।
 దధ్వా మభ్యస్థిన ॥ ౪౪ ॥ నీరదుశ్రేణ తృతీయసవన । అగ్నిష్టోమ-
 స్సమస్సాద్రథస్తరసామా । య ప్రవ ర్విశా వృతాసున్యః । త-
 వీనయాజయేయః । ఏకాక్షాన్ద్యుగాన్ద్యద్వాన్ద్యైథ్య ప్రవ । పుష్-
 వామస్కీగీయాత్ । యజ్ఞేనైవ తద్ద్యుజ్జమిచ్ఛతి । నైవ తత్తః పాయ-
 శ్చిత్తి । సర్వాభ్యో వా ప్రవ దైవతాభ్యసృశ్వేభ్యః పృష్ఠేభ్యలత్సా-
 నమాసురతే । యస్సత్ప్రాయానురతే । ప్రతావాన్థలు నైపుకమః ।
 యావదస్యవిత్తమ్ । సప్తావేదసేవ యజేత । సర్వపృష్ఠాఽప్య సామ-
 స్సాన్యత్ । సర్వాభ్య ప్రవ దైవతాభ్యసృశ్వేభ్యః పృష్ఠేభ్య లత్సా-
 న్నిష్కీగీతే ॥ ౪౫ ॥

ఉద్వాయతి మన్థన్మన్థత్యక్రామత్పరాఽపతన్మన్థ్యదైన ఆనురతే
 పచ్చ చ ॥ ౪౬ ॥

పవమానస్సువర్జనః । ప్రవిత్రేణ విచర్షణిః । యః పోతాప-
 పునాతు మా । పునన్తు మా దేవతనాః । పునన్తు మనవో ధిమా ।
 పునన్తు విశ్వ ఆయువః । జాతవేదః ప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణ పునాహి-
 మా । శ్చుకేణ దేవ దీద్యత్ । అగ్నేక్రత్వా క్రమూగ్ధంరను ॥ ౪౭ ॥
 యత్రే ప్రవిత్రమర్చిషీ । అగ్నే వితతమన్తరా । బ్రహ్మ తే-
 పునీమ హే । ఉభాభ్యాన్దేవ సవితః । ప్రవిత్రేణ ప్రవేన చ ।
 ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే । నైశ్వదేవీ పునరీ దైవ్యాగాత్ । యస్మై

బ్రహ్మప్రసాదాత్ పునఃపునః । తత్త్వా మత స్తస్మాదమాద్యమి । వయో
 గ్గం స్యామ పరయో రన్యూగామ్ ॥ ౪౬ ॥ వైశ్వానరో రశ్మిరీశ్వా
 పునాతు । వారః ప్రాణసేషిరో మయూఖః । ద్యావాపృథివీ వయో
 నా వయోధిః । ఋతావరీ యజ్ఞయే మా పునీతామ్ । బృహద్యిష్ట
 వితస్త్వధిః । వరషిష్ట దేవత మస్మధిః । అగ్నే దక్షిః పునాహి
 మా । యేన దేవా అపువత । యేనాహి దివ్యత్కరః । తేన దివ్యవ
 బ్రహ్మగా ॥ ౪౭ ॥ ఇదం బ్రహ్మపునీమహి । యః పావమానీర్త-
 ధ్యతి । ఋషిభిస్సంధ్యతగ్ం రసమ్ । సర్వగ్ం స పూతమశ్నాతి ।
 స్వదితం మారతీశ్వరా । ప్రావమానీర్యోత్రధ్యతి । ఋషిభిస్సంధ్యత
 గ్ం రసమ్ । తస్మై సరస్వతీ దుహి । క్షిరగ్ం పర్విర్నగూక్షామ్ ।
 ప్రావమానీస్సస్వస్త్వయసీ ॥ ౪౮ ॥ సుదుఘా హి పయవ్వతిః । ఋ-
 షిభిస్సమృతౌ రసః । శ్రావ్నాశ్చవ్యమృతగ్ం హిరమ్ । ప్రావమా-
 నీర్గీతన్తనః । ఇమల్లోకమథో లమమ్ । కామాన్ధస్సమర్థయన్తు వః ।
 దేవీదేవై స్సమాధృతాః । ప్రావమానీస్సస్వస్త్వయసీ । సుదుఘా
 హి ఘృతశ్శురః । ఋషిభిస్సమృతౌ రసః ॥ ౪౯ ॥ శ్రావ్నాశ్చవ్య-
 మృతగ్ం హిరమ్ । యేన దేవాః ప్రవిశేణ । ఆత్మానం పునరేవహి ।
 తేన సహస్రధారేణ । ప్రావమాన్యః పునన్తు మా । ప్రాణాపర్యం
 ప్రవిరమ్ । శతోద్యామగ్ం హిరగ్మయమ్ । తేన బ్రహ్మవిదో
 వయమ్ । పూతం బ్రహ్మ పునీమహి । ఇష్టేస్తుదీతి సహ మా

పునాతు । సామస్సస్త్రివ్యవధుగస్సమీచ్యా । యమో రాజా శ్రమ్య
గాథిః పునాతు మా । కారవేదా మ్మాశ్చయన్త్యా పునాతు ॥ ౧౧ ॥

అను రమ్యాగాం బ్రహ్మగా స్వస్త్రివ్యమసీస్తుడుఘా హి ఘ్న
త్తస్పర్త ఋషీభిస్సమ్యుత్తో రసః పునాతు త్రిశీ చ ॥ ౧౨ ॥

ప్రళా వైప్రతమానర్త రత్త స్తవ్యమానా అశవాహి । క్షవా
అపశ్యచ్ఛ్రమసజ్జృతస్య పూర్ణగ్ం స్వధామ్ । తముపోదతిష్ఠ స్తమ
జవాపుః । తేనార్థమాన ఉత్తామవారున్ధత । తస్మాద్ధర్మాసే క్షవా
ఇత్యై । తిరకోఽపశ్యచ్ఛ్రమసజ్జృతస్య పూర్ణగ్ం స్వధామ్ ।
తముపోదతిష్ఠ స్తమజవాపుః । తేన మూఽన్యూత్తామవారున్ధత । తస్మా
న్వాసి తిర్మధ్యః క్రియతే । మనుష్యా అపశ్యచ్ఛ్రమసజ్జృతస్య పూర్ణ
గ్ంస్వధామ్ ॥ ౧౩ ॥ తముపోదతిష్ఠ స్తమజవాపుః । తేన ద్వయీ
మూత్తామవారున్ధత । తస్మాద్ద్విరహ్నో మనుష్యేభ్య ఉప హ్రియతే
ప్రారశ్చ సాయజ్చ । ప్రశవోఽపశ్యచ్ఛ్రమసజ్జృతస్య పూర్ణగ్ంస్వ
ధామ్ । తముపోదతిష్ఠ స్తమజవాపుః । తేన త్రియీమూత్తామవా
రున్ధత । తస్మాద్త్రిరహ్నో ప్రశవః ప్రెరతే । ప్రారస్సజ్జవే సాయం ।
అసురా అపశ్యచ్ఛ్రమసజ్జృతస్య పూర్ణగ్ం స్వధామ్ ॥ ౧౪ ॥ తము
పోదతిష్ఠ స్తమజవాపుః । తేన సప్తధ్వర ఉత్తామవారున్ధత । తే క్షవా
అమన్యస్త । అమీ వా ఇదమభూవన్ । యద్వయ్యగ్ం స్మ ఇతి ।
త స్త్రైవాసి చాతుమాన్యన్యవశ్యన్ । తాన్ నిరవహన్ । తై క్షై
హస్తామూర్తదువృత్తైః । తతో క్షవా అభవన్ । పరాఽసురా ॥

౧౧౭|| యద్యుతే | యాదైవ కైవా ఊర్జునువారుధర | తాన్త నా-
 వరున్త | యద్విశ్వభ్యః కైవః | యామైవ పితర ఊర్జునువారుధర |
 తాన్త నావరున్త | యదావపైథేఽత్నగ్ం పారన్త | యామైవ
 మనుష్యా ఊర్జునువారుధర | తాన్త నావరున్త | యద్విశ్వా
 న్తచారి || ౧౧ || యాదైవ కైవః ఊర్జునువారుధర | తాన్త నావ-
 రున్త | యచ్ఛాతుమాణస్యైర్భ్యుతే | యాదైవాసురా ఊర్జునువా-
 రుధర | తాన్త నావరున్త | భవత్కార్యసా | పరాస్య భౌత్యోన్య
 భవతి | విరాజో వా ప్రమా విశోన్తి | యచ్ఛాతుమాణస్యాని |
 వైశ్వజ్జేనేవాస్మిన్లోకే ప్రత్యతిష్ఠత్ | ప్రహృత్ప్రహృతైర్నన్తరైః | సాక్ష-
 మైర్దైర్నముస్మిన్లోకే | ప్రవ వా త్వన్త రథస్యం భవతి | య ప్రవ
 వీర్వాగ్ంశ్చాతుమాణస్యైర్భ్యుతే || ౧౨ ||

మనుష్యా అపశ్యన్తుమసద్భృతస్య పూణాగ్ం స్వధామ
 సురా అపశ్యన్తుమసద్భృతస్య పూణాగ్ం స్వధామ సురా దదా-
 త్యతిష్ఠచ్చత్వారి చ || ౧౩ ||

అస్మిన్వచ సప్తధన్వరః | అద్విర్యః పరివధన్వరః | చన్ద్రమా ఇ-
 రావధన్వరః | వాయురనువధన్వరః | యదైవ్యైర్దైవేన యతే | అస్మి-
 మైవ రథస్వధన్వరమాప్నోతి | రహ్నైర్దైవ్యైర్దైవేన యజమానః |
 సప్తధన్వరీగాగ్ం స్వప్తిమాశాన్త ఇత్యాశాసిత | యద్యదుగాప్రథూ-
 నైర్యుతే | అద్విర్యమైవ రత్నవిధన్వరమాప్నోతి || ౧౪ || రహ్నైర్ద్యదు-
 గాప్రథూనైర్యుతమానః | పున్తధన్వరీగాగ్ం స్వప్తిమాశాన్త ఇత్యాశా-

శ్లోకమాయాత్ । యస్మిన్నాదిత్యః । యద్వరుణావ్రతాపైర్యుతే ।
 ప్రతమైవ లోకాంతయతి । యస్మిన్నాదిత్యః । అదిత్యపైర్భవ సాయుజ్య-
 ముపైతి । యదాదిత్యో వరుణాగ్ం రాజావరుణావ్రతాపైరయోతే ।
 తద్వరుణావ్రతాసా నావరుణావ్రతాపైర్భవం । అథ సామో రాజా ధన్వా-
 గ్ంయి సాకమిదై రయోతే ॥ ౬౨ ॥ యోఽగ్రశ్లోకమాయాత్ ।
 యస్మిన్శ్చప్రమా విరాతి యథాకమైదైర్యుతే । ప్రతమైవ లోక-
 ాంతయతి యస్మిన్శ్చప్రమా విరాతి । ధన్వమివ భవ సాయుజ్యము-
 పైతి । సామో వై చప్రమా । ప్రమ వా తైర్వ వామోఽగ్రమో ధను-
 యతి । య ప్రవవిద్యానాకమైదైర్యుతే । యగ్ంయశ్చ రాజా
 ధన్వాగ్ంయి చ ప్రమధన్వ ॥ తథాకమథానాగ్ం సాకమధన్వం ।
 అథతావః పితరః ప్రజాపతిం పితరం పితృయజ్ఞేనాయుత ॥ త ప్ర-
 తశ్లోకమాయాత్ । యస్మిన్నుతమః । యత్పితృయజ్ఞేన యుతే । ప్రత-
 మైవ లోకాంతయతి । యస్మిన్నుతమః । ఋతూనామైవ సాయుజ్య-
 ముపైతి । యద్భుతమః పితరః ప్రజాపతిం పితరం పితృయజ్ఞేనాయుత ॥
 తత్పితృయజ్ఞస్య పితృయజ్ఞత్వం ॥ ౬౩ ॥ అథావధయ ఇమన్తేవ
 ప్రస్థమృతైరయుత ప్రథేమహీతి । తతో వైతా అప్రథన్వ । య ప్ర-
 వ విద్యాగ్ం స్ర్యమృతైర్యుతే । ప్రథతే ప్రజయా ప్రసరి । అ-
 థ వాయుః పరమైష్ఠివగ్ం శునాస్తీర్యేగాయుతే । యోఽగ్రశ్లోకమ-
 యాత్ । యస్మిన్వాయుః । యన్పునాస్తీర్యేగా యుతే । ప్రతమైవ
 లోకాంతయతి । యస్మిన్వాయుః ॥ ౬౪ ॥ వాయోగైవ సాయు-

జ్యముపైతి । బ్రహ్మవాదికో వనన్తి । ప్ర చాతుర్థావ్యయాశీ టా.
 యథా 3 వ ప్రధానాథా 3 ఇతి । ఉత్తన్యా ప్రవర్ణుతూన ప్యేతి । యతి
 వైవన్తా ప్రదీయామతే । వ్యుక్తా భవతి । యతి గ్రీష్ణ గ్రీష్ణ । యతి
 వర్షమాను వర్షమా । యతి శరతి శరత్ । యతి హేమక హేమన్త ।
 ఋతున్యూత్వా సప్తథ సరమ ప్యేతి । సప్తథ సరః ప్రజాపతిః । ప్రజాపతి
 త్వావైషః ॥ ౬౬ ॥

సప్తవర్ష సరమోచ్ఛేతి శువాస్తీరయేన యతేతజయస్థ సహస్ర
 యాజనమాచ్ఛేతి వైశ్వదేవర్వగ్ం సాకమైధైరయత పైశ్చత్త
 పిర్మయన్తర్వన్తయతి యస్మిన్వాయత్ హేమన్తస్త్రిణి చ ॥ ౧౦ ॥

ఉథయే యువగ్ం సురామముదన్తాన్ని వై యస్య పాశస
 వన ఏకైకోసుర్యం పవమానః ప్రజా వై ప్రతమాసతాగ్నిర్వాస
 సప్తథ సరో దశే ॥ ౧౦ ॥

ఉథయై వా ఉదన్తాన్సర్వాభిర్మధ్యలోత్ర వావ బ్రాహ్మణ
 వ్యథ గృహమైధిన్తగ్ం మట్థన్తి ॥ ఉథయై వా వైషః ॥ ౬౬ ॥

హరిః ఓమ్ ॥

